

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačana 16 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za jeden mesec 1 gid. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za jeden mesec 1 gid.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 6 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravištvo in ekspedija v „Katol. Tiskarni“ Koptarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 263.

V Ljubljani, v četrtek 16. novembra 1899.

Letnik XXVII

Kdo pojde, desnica — ali vlada?

Nemške obstrukcijske stranke nimajo za zdaj z vlado vred nobenega nujnejšega dela, nego razbiti desnico. Vse, kar morejo, poskušajo v tem oziru. Liberalci lazijo krog Poljakov, zlasti krog dr. Rutovskega medle, po „višjem“ hrepenče, takozvane „demokratske“ strančice, in vriskajo, kedar Rutovskega glasilo priobči kako neumnost, ki pa vedno ostane rig rigajočega v samini. Nemški veleposesniki se smode krog katoliške ljudske stranke in ji v enomer žvižgajo, naj se odtrga od desnice. Slovanski liberalni listi, med njimi seveda tudi „Slov. Narod“, vsako besedico, ki jim ni všeč v kakem katoliškem nemškem listu, z divjim krikom pobijajo in tako politikujejo prav v tistem smislu, kot sedanja vlada in obstrukcijski Nemci. Po svojih točnih informacijah pa vemo, da razven dr. Kathreina in par njegovih ožjih somišljenikov kat. ljudska stranka hoče načelno vztrajati pri desnici. Drži se namreč po veliki večini, ki se je zadnja leta v klubovih sklepih večkrat pokazala, tega načela, da je nemogoče vladati Avstrijo, če se ne da ravnopravnost vsem njenim narodom. Ako bi se katol. ljudska stranka odtrgala od desnice, tako sodijo, bi bil narodnostni boj tem hujši in njegova rešitev tem težji. Zato vztraja pri nji. — Stranke, ki ima načela, pa ne vrže vsak veter. Obrekljivo sumnič, kdor drugače govori o katoliški ljudski stranki, in s tem sila škoduje naši pravični stvari. Z „Narodom“, ki sploh ne stoji na stališču političnega poštenja, se ne bomo prerekli. Pač pa prosimo druge slovenske liste, naj se v tem oziru objektivno poučé in naj ne hodijo po poti, ki nam utegne postati skrajno usodna.

Zadnji čas se je preneslo vse upanje nemških obstrukcijscev in njihove vlade, da se razbije desnica, na glasovanje o proračunskem provizoriju. Vlada hoče imeti štiri mesece. Čehi bodo morali glasovati proti vsakemu provizoriju. Ž njimi pojdejo morda južni Slovani. Poljaki in katoliška ljudska stranka bodo pa morali, saj se gre za državno potrebo, glasovati za provizorij. Takrat pa pade desnica, ker bo vsaj nekaj njenih pristašev glasovalo z levičarji za vladno predlogo.

Tako so sklepali, tako so upali. A sedaj se kaže, da sedanja vlada sploh ne bo potrebovala nobenega provizorija. Sklep kontrolne komisije za državni dolg in brezuspešnost posvetovanj kvotnih deputacij sta dve toliki rani, da se ne bosta izlepa zacelili. A takih iznenadenj pride še več in tudi sedanje ministerstvo bo moralo izpoznati, da nezaupanje, ki so mu ga javno izrazile velike stranke na desnici, ni samo prazna beseda. Ko bi se ne šlo proti nam, bi bila vlada v takih razmerah, kot je sedanja, že odstopila. To bi bilo edino logično. Pri nas v boju za ravnopravnost logika še ne velja. A za trdno pričakujemo, da se desnica ne bo dala vtuditi in da bo resno, a neprenehoma dokazovala, česar do zdaj še nočejo umeti nekatere trde glave.

Državni zbor.

Dunaj, 15. nov.

Temna pota.

Grof Clary je od krone dobil nalog, da izpred parlamentarnega voza odstrani vse ovire, ki so bile ob povodnji obstrukcije zaprle tir. Glavna ovira sta bili po mnenju višjih krogov jezikovni naredbi za Češko in Moravsko. Grof Clary je res z jedno črto odstrani jezikovni naredbi in zakuril parlamentarni stroj, toda mesec dni stoji vlak na starem mestu. V kotlu vre in siče, tovorni vlak se ne premakne, in danes je že gotovo, da ob pravem času ne pride do določene postaje ali morda celo obtiči na mestu. Kaj je vzrok? Sedanja vlada je brez pomisleka pretrgala vso zvezo z desnico, ki bi kot večina mogla speljati. Kaj je pač naravneje, nego da večina noče opravljati nehvaležne tlake, in da se je kriza zopet poostrila.

Redno parlamentarno delo je le mogoče, ako veljajo načela parlamentarizma. Jedno prvih načel pa je pravo večine, katero grof Clary prezira in zanikuje in s tem sam sebi onemogoča svojo nalogo. Večina je v zadnjih dveh letih čez mero dokazala, da kot državna stranka tudi svojo popularnost žrtvuje za najnujnejše potrebe države, da pa se mora braniti, ko je v nevarnosti njen obstanek in vlada z vso silo podpira aspiracije onih strank, ki so svojo veljavo in moč vedno izrabljale na škodo nenemških narodov in nižjih slojev prebivalstva. Desnica bi samo sebe morila in izdajala svoja načela ter koristi svojih volivcev, ko bi v tem resnem času spustila vajete iz rok ter malomarno sledila vladi na njenih temnih potih. Bati se je bilo, da vlada doseže svoj namen in razbije večino. Največja nevarnost je premagana, treznejši življi so pomirili duhove in utrdili solidarnost mej strankami na desnici.

Levičarska glasila vendar večini očitajo tiho obstrukcijo, nagajivost, škodoželjnost in druge enake lepe lastnosti in nakane, toda večini je vlada sama potisnila orožje v roke. Desnica ima izbirati samo mej alternativo: ali se na milost in nemilost udá levici, za katero vlada opravlja svoje posle, ali pa brani svoje pravice, svojo čast. Naravnost perfidno pa je očitanje, da je sedanja večina provzročila notranjo krizo, izdala državne koristi in prodala Avstrijo Ogom. Dveletna kriza je le posledica levičarske obstrukcije, ki je kot povodenj raztrgala vse državne zgradbe in nasipe, vprizarjala poulične revolucije, mej pr prostim narodom uničevala pravna čustva ter podžigala vse strasti in konečno tako oslabilo avstrijski parlament, da prejšnja vlada ni imela nobene moralne opore proti ogerskim pretiranim zahtevam. In ta divja obstrukcija se ni rodila v žaljenih srcih nemškega prebivalstva vsled jezikovnih naredeb, marveč iz vladnoželjnosti političnih strank, ki so zgubile hegemonijo. Ako se torej danes desnica v avstrijski zbornici zaveda svojih pravic, ne dela opozicije sedanjičasni vladi, marveč brani svoje politično življenje in ona načela, po katerih bi morala vladati vsaka avstrijska vlada. Boj je torej proti nemškemu liberalizmu in prusaškemu nacionalizmu, odpor proti zahtevi, da bi se de-

snica odkrivala pred Gesslerjevim klobukom, ki ga je vlada sama obesila na kol »nemške vzajemnosti«. Včerajšnji glavni govornik leveice, dr. Menger, je prostodušno priznal, da so Stremayerjeve naredbe v bistvu radikalnejše v smislu čeških zahtev, nego Badenijeve.

Zakaj torej Nemci ne zahtevajo, da vlada prekličé tudi one naredbe? Ker so jih izdali njihovi voditelji, a ne poljski grof. Ves krik o zatiranju nemštva v Avstriji je torej le komedija, katero morajo davkoplačevalci plačevati z dragim denarjem, a država s svojim ugledom. Vsi boji zadnjih let so dokazali, da v Avstriji ne morejo Nemci vladati proti Slovanom, a Slovani ne proti Nemcem. Edina rešitev avstrijske krize je sprava mej narodi na podlagi popolne ravnopravnosti. A to ravnopravnost nam more zagotoviti le pravičen jezikovni zakon in prava avstrijska vlada, ki pozna in posluša opravičene zahteve vseh narodov v državi. To je pogoj miru in razvoju avstrijske države.

Dokler pa se bodo avstrijske vlade držale barbarskega načela »divide et impera« in po temnih potih iskale zaveznikov, tako dolgo zidajo na pesek ter državno ladijo zadržujejo v vrtincu.

Kontrolna komisija.

Včeraj se je komisija za kontrolo državnega dolga zopet posvetovala o zahtevi fin. uprave, da bi dovolila izplačitev 59 milijonov zlate zaloge za uravnavo valute. Kakor znano, je ta komisija minoli teden odklonila vladno zahtevo, in načelnik komisije, dr. pl. Fuchs, je utemeljil sklep s tem, da mora parlament rešiti to vprašanje. Sinoči je komisija s tremi proti trem glasovom zopet odkrila svoje privoljenje. Člani te komisije so: Dr. pl. Fuchs, vitez Kozłowski, dr. Blažek, grof Montecuccoli, baron Czeditz in baron Doblhof, torej trije desničarji in trije levičarji. Ker je tudi predsednik dr. pl. Fuchs glasoval proti predlogu poročevalca barona Czeditza, je bil predlog odklonjen. S tem sklepom je desnica spravila vlado v novo zadrego, levica pa se je popolnoma prelevila v vladno stranko. Vprašanje je sedaj, kaj stori vlada, da dobi potrebni denar za izvršitev nagodbe. »Neue Fr. Presse« daje vladi dobre nasvete, da naj porabi blagajnične preostanke, ki znašajo okoli 49 milijonov v zlatu. Ako vlada to stori, potem ostane desnica na cedilu, tako modruje vodilno glasilo leveice.

Danes ni seje zaradi praznika sv. Leopolda. Jutri bode najprve glasovanje o predlogu, da se izvoli poseben odsek, ki naj presoja izgrede na Moravskem in dotične vladne naredbe. Nato bode kratka debata o časniškem kolku. Zbornica utegne soglasno vsprejeti načrt zakona, da se časniški in koledarski kolek odpravi. To vprašanje ima sicer tudi svoje senčne strani, toda več razlogov govori za odpravo tega davka.

Državna podpora.

(Govor posl. V. Pfeifferja v seji drž. zbora dne 9. nov. t. l.)

Kakor zastopnikom drugih kronovin dovoli naj zbornica tudi meni, da i jaz v ime kranjske dežele dodam nekaj besed k svojemu nujnostnemu

predlogu za dovolitev državnih podpor vsled uim hudo prizadetih dolenjskim okrajem.

Škoda, ki so jo povzročile elementarne ne-zgode, je zelo ogromna in se more ceniti naj-manj na 200.000 do 300.000 gld. Ko bi bile te elementarne ne-zgode zadele prebivalstvo samo letos, bi že lažje preneslo to nesrečo. Žal so pa letos prizadeti okraji in občine tudi v minulih sedmih letih štirikrat bili oškodovani po toči, nalivih, povodnjah, pomladanskem snegu, slabih letinah in drugih nezgodah.

Vinogradnikom omenjenih okrajev obtežujejo boj za obstanek trna uš, peronospera in oidium, prebivalstvo se trumoma izseljuje, da izvan de-žeze najde zaslužka z ročnim delom in krošnjar-stvom. Ako se k temu pridružijo še elementarne ne-zgode, kakor se je to zgodilo letos in prejšnja leta, si ubogo prebivalstvo vsled mnogih nezgod ne more nič več opomoči, izročeno je vedno večji bedi in navezano v svoji sili na državno pomoč.

Sicer so pomoči potrebni za prvo silo prejeli nekaj podpor, toda te nikakor ne zadostujejo, da bi vspešno odpomogle splošni bedi. Revščina traja dalje, ker večina prizadetih občin ni pridelala ni-kakih poletnih sadežev, tisto malo jesenskih pri-delkov se pa použije že pred nastopom zime in žitnice ter shrambe za krmo so izpraznjene, toraj potrebuje nesrečno prebivalstvo nujno nadaljne izdatne podpore, da si moré do prihodnje žetve ohraniti svoje borno življenje in da ne bo pri-siljeno k izseljevanju.

Poleg tega bo marsikateremu posestniku ne-mogoče obnoviti svoj stari ali prenovljeni, a sedaj razdejani in poškodovani vinograd, ako država ne poseže vmes z izdatno podporo.

Poleg opisanih nesreč prevladujejo v dolenj-skih okrajih že leta še druge neugodne gospo-darske razmere. O teh neugodnih razmerah sem že opetovano govoril v visoki zbornici in o njih primernim načinom obvestil tudi visoko vlado, znane so toraj visoki vladi, vsled tega jih v tej pozni nočni uri ne bom ponavljal, marveč izražam le opravičeno nado, da se bo visoka vlada pri izvedbi te pomočne akcije konečno izdatneje ozi-rala na dolenjske okraje in pri tej svoji akciji tudi ne bode prezrla kamniškega in vipavskega okraja ter ljubljanske okolice. (Pohvala.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. novembra.

Notranje politični položaj se je v zad-njih dneh znatno spremenil, posebno pa se je po-ostriilo nasprotje mej desnico in vlado. Grof Clary je izgubil vse, oziroma si ni mogel pridobiti še nikakega zaupanja desnice in njenih voditeljev, izgubil je vsako zanesljivo oporo, na katero bi se mogel oslanjati pri svojem delovanju. To je po-kazala desnica pri glasovanju v kontrolni komi-siji za državni dolg, pri razpravi o nemirih na Moravskem, ter bo posebno jasno pokazala, kakor se splošno pričakuje, pri razpravi o nagodbenih predlogih in o budgetnem provizoriju. S svojim odločnim postopanjem je dala desnica grofu Cla-ryju jasen in določen dokaz, da se v Avstriji ne sme vladati brez nje ali celo proti nji. Da bi le nadalje še tako ostalo. Pravijo, da bo grof Clary izvajal iz tega posledice. Skušal bo skovati novo večino, v kateri bodo samo zmerni, njemu po-slušni elementi. To se mu pa posreči le tedaj, ako se bodo desniške stranke izneverile svojemu dosedanjemu programu, na kar pa vsaj sedaj še ne sme računati. Preostaja mu toraj samo še zadnja pot, namreč odstop. Mož sicer še ni iz-vršil do cela naloge, ki jo je prevzel, toda ko-nečno bo moral dospeti do prepričanja, da v takih razmerah ne more vztrajati na krmilu.

Vprašanje o budgetnem provizoriju je sedaj na dnevnem redu v raznih poljskih ča-sopisih. Na tem mestu smo omenili nekaterih glasov v tem oziru, sedaj se je pa oglasil tudi krakovski »Czas«, ki piše mej drugim tudi tole: V raznih nemških listih je te dni zagledalo beli dan poročilo, da se bo desnica izjavila proti pro-računskemu provizoriju, dokler ga ne predloži kaka druga vlada. Tem poročilom vsaj mej Pol-jaki dosedaj nihče ne veruje. Poljski klub ne bo učinil take nečuvnosti, ker bi država bila v prvih mesecih prihodnjega leta brez njega, nastala bi mešnja v političnem in gospodarskem pogledu.

Glasovanje proti budgetnemu provizoriju bi na-sprotovalo zgodovini in tradicijam poljskega kluba. Državni proračun je državna potreba, ki se mora dovoliti. — Malo drugače sodi o tem poslanec Merunovicz. On pravi, da bo vsa levica kakor jeden mož glasovala za budgetni provizorij, ne pa desnica. Sicer tudi desnica ne bo popolno odklonila te državne potrebe, vendar bo pa po-kazala svoje veliko nezaupanje do vlade s tem, da bo glasovala morda samo za enomesečni proračun. S tem bo vlada prisiljena, da izvaja neizogibne posledice. — Toda tudi tega ne bo storil poljski klub. Že danes se sme marveč trditi z vso gotovostjo, da bo poljski klub pri tem vprašanju stal neomajno na strani levičarjev.

O opozicijskem gibanju mej če-škimi prebivalstvom sedanja vlada ni prav do-bro poučena. To svedoči njeno neprestano meše-tarjenje mej nemškimi levičarji in Poljaki, kateri poslednji so neki še vedno prepričani, da se jim posreči sostava koalicije s pomočjo mladočeških poslancev. Toda vlada se grozno moti, ako meni, da bo s Čehi tako naglo gotova, kakor se je to zgodilo pred 30 leti po padcu grofa Hohenwarta, ko so vodilni krogi z raznimi obljubami temeljito prevarili češki narod, pričakujoč boljše bodočnosti. Toda tedaj je bil češki narod politično še slab vsled neprestanih bojev s svojimi zatiralci. Danes se je v tem oziru temeljito spremenilo. Čehi so se v dolgotrajnih bojih utrdili, postali so možje, ki lahko kljubujejo vsem neprivikam. Vlada naj nikar ne misli, da bodo Čehi polagoma pozabili najnovejšo krivico, najhujši udarec zadnjega časa, in akoravno se češki zastopniki iz raznih razlogov dosedaj še zatajujejo, se vkljub temu ne sme tr-diti, da je že minul plačila dan.

Francoska vlada in parlamentarne stranke. Prva seja francoske poslanske zbornice se je za vlado srečno izvršila, ker namreč še ni prišlo do glasovanja. Pač so padale zelo ostre pušice na posamezne člane kabineta radi samovolj-nega, ugledu države in armade nevarnega postop-panja v zadnjih dneh. Socijalisti in framasoni so seveda na vse kriplje hvalili novo vlado, ki se je »s pomočjo ministra Milleranda približala ljudstvu«. Posebno prikupil se je tetnu »ljudskemu ministru« najmlajši član francoske zbornice, socialist Zevaes, ki je polagal vladi na srce mej drugim tudi tole: Nevarnost, seveda »klerikalna«, ne bo prej od-stranjena, dokler vlada ne odstrani države v dr-žavi, ne zlomi premoči cerkve, ne pribori popolno prostost pouka in ne ugrabi premoženja mrtve roke. Proč s klerikalizmom in militarizmom, to je njegov program. S temi besedami se je mož grozno prikupil vladi in prepričana je, da ne omahne, dokler se bo lahko opirala na tako močen steber. Vlada sedaj računa, da bo njeno politiko odobrila večina 60 glasov. Pri prihodnjem glasovanju se bo toraj pokazalo, koliko je na tem resnice in koliko je v Franciji elementov à la Millerand.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. novembra.

(Osebnosti.) Prevz. knez in škof lavantinski dr. M. Napotnik se je povrnil v Maribor od škofovskih konferenc na Dunaju — Odvetniški kandidat v Mariboru g. dr. Fran Pikl je dovršil v Gradcu odvetniški izpit ter otvoril svojo odvet-niško pisarno v Dravogradu.

(Poslanec Povše v kvotni deputaciji.) Z ve-seljem beležimo novico, ki smo jo posneli po du-najskih listih, da je naš poslanec P o v š e v zvezi s češkima poslancema F o r t o m in J a n d o od-ločno odklanjal v kvotni deputaciji vsak naši po-lovici škodljivi kompromis z Ogrri v kvotnem vprašanju. Pogodba, ki se obnavlja z Ogrri, ima za nas mnogo kvarnih posledic. Levičarji so v državnem zboru te posledice z veliko vneto raz-krivali in očitali desnici, da hoče oškodovati našo polovico, ko je pretresavala pogodbo na podlagi vladnih predlog. Že tedaj so pa naši poslanci stali na stališču, da je mogoče vsprejeti predlo-ženo pogodbo le tedaj, če se pravično zviša kvota in se z večji kvoto izravna pravično razmerje med nami in Ogrri. Levičarjem je bilo že to iz-dajalsko. Sedaj pa, ko je obstrukcija vrgla Thuna, beremo, da so zahtevali vsi člani kvotne depu-tacije razven Čehov in Slovencev, torej tudi S c h w e g e l, ki je svoj čas tako zgovorno do-

kazoval naše pravice v pogodbenem vprašanju, na čelu vsem pa levičarski poslanec liberalcec dr. M e n g e r, naj se sklene z Ogrri kompromis in naj zato avstrijska deputacija zniža svojo zahtevo 38:2 na 35. To je značajnost, to je doslednost! Zato nas pa tembolj veseli, da moremo s po-nosom povdarjati, da je naš zastopnik, kakor je bil preje skrben za državne potrebe, sedaj v po-polni doslednosti skrben tudi za avstrijske pravice. V torek je desnica po Javorskem zahtevala, naj vlada predloži vse spise tičooče se ogerske po-godbe, da se zroče posebnemu odseku v pretres. Prepričani smo, da se bo v tem odseku nezna-čajnost nemških kričačev sijajno izkazala. Zaupamo pa tudi, da bodo naši poslanci moško in dosledno izvršili svojo dolžnost.

(Žid Penížek hlastá ali slepar?) S tem ži-dovskim pisuhom ni miru. Kakšnih sredstev se poslužuje, da bi sebi in vsled sebe »Narodu« ohranil značaj najboljši informovanega činitelja, vidimo zopet ta teden. Zadnji ponedeljek je po-slal v »Narodu« širokoustno novico, da morajo v torek vsi poslanci biti na Dunaju, ker je sila imenitna seja. Politiški otroci »Slo-venskega Naroda« so vsled tega seveda nemirno obravnavali, kakšne važne izpremembe se bodo izvršile v državi, in so se blagrovali, da imajo tako izbornega poročevalca, ki jih pred vsemi drugimi listi pripravlja na vse velikanske dogodke. — Jud Penížek je tudi v zvezi z nemškimi listi na Dunaju. In res so imeli nemški listi drugi dan poročila iz Ljubljane, kaj poroča »Slov. Narod«. — Take notice nesejo; to ve jud Penížek. — In kaj je bilo na vsem tem? Nič; prav nič. Najbolj značilno, koliko se lastni »Narodovi« pristaši me-nijo za Penížkove race, je to, da se ni dr. Fer-jančič ni Kušar vtorkove seje nista udeležila. Pri ti priliki pa izvršujemo svojo dolžnost, da najodločneje z ozirom na katoliško - narodne po-slance protestujemo, da bi judovski stvor, ki mu je ime Penížek, v svoji nesramnosti imel kedaj pravico pozivati vse slovenske poslance ka-morkoli.

(Wurmser in Kindinger.) Z Dunaja: Naši po-slanci so zopet dobili brco. Ministri Clary, Körber in Kindinger so bili prav točno poučeni, kaj po-menja Wurmserjevo imenovanje za Štajerske Slo-vence; vedeli so tudi, da Slovenec ne more imeti spostovanja do moža, o katerem se govori, da živi v očitnem prešestvu. Poslanci so storili svojo dolžnost; posebno štajerska deputacija, ki jo je vodil dr. Srnec, je pojasnovala vladi razmere. In konec? — Kindinger je komaj čakal, da je bil spisan dekret, kot bi se bal, da bi morda za malo časa ne mogel več izvršiti tega usodnega imeno-vanja. Claryjeva vlada hoče menda siloma doka-zati, da ni naperjena samo proti Čehom, marveč proti vsem Slovanom. Ta dokaz se utegne posre-čiti in konečno ne v našo škodo.

(O koncu sveta) so danes po noči Ljubljan-čanje še manj opazili, nego včeraj. Na Šmarni Gori je bilo okoli 40 ljudij. Do 11. ure so imeli nad seboj jasno nebo, potem se je pooblačilo. Vsled tega ni bilo mogoče opaziti niti jednega zvezdnega utrinka. Okoli 3. ure po noči se je skozi meglo zasvetil velik žar. Nekateri so mi-slili, da se bliža komet, pa je bil le požar okoli Škofje Loke. Poleg Ljubljančanov je konec sveta najbolj zanimal radovedne Dunajčane. Na Kahlen-berg so vozili posebni vlaki. Na Hochschneebergu so opazili v predvčerašnji noči 140 meteorjev. Veliko paniko je povzročil v Kempenu v Belgiji vihar, ki je razsajal isto noč. Strela je udarila na razne kraje ter povzročila mnogo požarov. Ljudje so bili v silnem strahu, ker so menili, da je pri-šel konec sveta. — Danes dopoldne so v Ljub-ljani pričele naletavati snežinke, a popoldne smo imeli že zopet jasno vreme. Morda bode danes ugodnejše vreme za opazovanje meteorjev, ako jih bode kaj.

(Knjige družbe sv. Mohora) so te dni došle uredništvom slovenskih časopisov in so naslednje: Z g o d b e s v. p i s m a V l. snopič, dr. Fr. Lampe; molitvenik: Presveto Rešnje Telo, po itali-janskem izvorniku Jan. K. Paganija priredil du-hovnik krške škofije; J a g o d e, knjiga za odraslo mladino, spisal Jož. Stritar; A v s t r a l i j a in nje otoki, spisal prof. Iv. Vrhovec; P o s t r e ž b a bolnikom, spis. dr. Alojzij Homan; K o l e d a r za leto 1900. — Obširneje oceno o letošnjem književnem daru družbe sv. Mohora objavimo po-

znejše. — Za ude Mohorjane naše škofije dojdejo knjige šele prve dni prihodnjega meseca.

(Pogreb) pokojnega tržaškega vladike dr. Glavine se je vršil dne 14. t. m. v Trstu z največjo častjo. Ob obilni asistenci in udeležbi mnogobrojne duhovščine z dežele se je vršila svečanost sprevoda. Na tisoče in tisoče krščanskega ljudstva je delalo špalir na vseh cestah, koder se je pomikal veličastni sprevod, spremljan z vojaško godbo. Vse cerkvene bratovščine in razna druga krščanska društva so šla s sprevodom v društveni odliki z svečami. Najveličastnejše je bilo na kapucinski gori pred samostanom. Ves vrh je bil odet z neštevilnimi množicami, iz katerih vrst se je čula hvala o pokojniku. — Značilno in kar je vredno omeniti, je bilo pa to, da so judje priredili nalašč za to uro in kakor nekako demonstracijo proti ranjkemu, neko svojo poroko v odličnih židovskih krogih. Ta poroka se je vršila v židovski sinagogi pod hribom in so vozovi udeležencev motili pogrebni sprevod. Čulo se je mnogo glasov nevolje proti židovski preširnosti in kljubovanju.

(Javnega predavanja) »slov. kršč. socij. zveze« se je udeležilo sinoči v »Katol. domu« zopet obilo poslušalcev. — Prihodnje predavanje bo v sredo, 22. novembra.

(Meščanski klub) priredi v soboto zvečer točno ob 8. uri svoj prvi društveni večer v veliki dvorani »Katoliškega doma«. Igrala bode vojaška godba, mej posameznimi točkami godbenega vspeveda nastopali bodo pevci. Preskrbljeno je za dobro zabavo. Člani društva kakor vsi drugi prijatelji mladega društva se uljudno vabijo, da se gotovo in v velikem številu z rodbinami udeležijo te veselice. Vstopnina za osebo 30 kr., za družino 50 kr.

(Cenzura celjskega državnega pravdnštva.) Kar je toča za kmeta, to je konfiskacija za lastnika lista. Menda ga ni lista, ki bi takšne uime v tako kratkem času doživeli, kakor celjska »Domovina«. V zadnjih štirih mesecih ni doživela nič manj, kakor 13 heri, trinajst konfiskacij. Spodnještajerskim Slovincem celjskega okrožja se hoče ugonobiti ta list, in to le zaradi tega, ker si je »Domovina« postavila nalogo, da organizuje naše ljudstvo po geslu »Svoji k svojim«. Ker preti na ta način celjskim Nemcem, posebno županu, podžupanu in občinskim svetnikom, kateri so vsi zagrizeni nemčurski obrtniki, — gmotna škoda, jim zato treba list uničiti. Išče se las v jajcu — in hajdi »Domovina« se konfiskuje. Kako državno pravdnštvo postopa, da zapleni »Domovino«, kaže konfiskacija predzadnje »Domovine« katero je pograbil mož postave zaradi žaljenja nemškega cesarja. Okrožno sodišče je zaplembo razveljavilo in ko je potem »Domovina« izrekla svojo kritiko o čudnem postopanju državnega pravdnštva, morala se je zopet zalušiti. Seveda si bo iskal gosp. Hribar za tako samovoljnost dotičnega funkcionarja zadoščenja in odškodnine sindikatnim potom. Dolžnost naših poslancev je pa, da ob dani priliki povedo pravosodnemu ministru, kako po stopajo njegovi uradniki. — Sicer pa naj počne državni pravdnik karkoli hoče, naše narodne organizacije ne bo oviral. Bolj kot kdaj bomo z živo besedo in z dejanji širili med zatirani narod klic »Svoji k svojim!«

(Celjsko sodišče) je včeraj obsodilo Slovenca Pavla Detička in uradnika »Slavije« Zafošnika na 4 dnevni zapor. Imenovana sta reagovala na izzivanja znanega heilovca knjigovodja nemškega imena Riha.

(List inteligence v službi židovstva.) Razmere na Češkem, kjer se mogočno vzbujajo antisemitizem, »Narodu« ne dajo spati. Demonstracije čeških velikošolcev proti prof. Masaryku so ga spravile iz tečajev. Kako slabe oči ima »Narod« v svoji slepi ljubezni do židovstva, kaže njegovo poročilo: »Okoli 50 teh antisemitskih razgrajadev je pridrla na dvorišče stanovanja prof. Masaryka ter ondi kričalo in razsajalo«. Antisemitizem je klerikalen, pravi »Narod« in s to krilatostjo trditvijo je gotovo semitom mej svojim čitateljstvom pridobil splošnih simpatij.

(Talijski rešitev življenja) v znesku 15 gld. je priznala deželna vlada tukajšnjemu postreščku Fr. Sterletu, ker je Ludm. Potočar rešil iz ognja.

(Značjuje delavstvo.) Kot odgovor na surove »Narodove« napade na knezoškofa in njegove zavode so vrli delavci in delavke v vevški tovarni

nabrali 10 gld. 30 kr. Slava značajnemu krščanskemu delavstvu! »Narodove« surovosti kažejo mu pot v naš tabor.

(Zvezdni utrinki ob lelem dnevu.) V neki sobi na Poljanskem nasipu je danes popoldne okolu 2. ure ondotne stanovnike obšel velik strah, kajti po sobi se je štirikrat zapored zablistalo. Komet je! klicali so drug drugemu, meteorji padajo! Toda strah je bil prazen. »Blisk« je prihajal od večjega kosa svitile pločevine, ki jo je nekdo nesel po šempeterskem nasipu.

(V Oplotnici pri Konjicah) v gostilni g. Stef. Založnika imelo je 12. t. m. po večernicah čedramsko kat. polit. narod. gosp. društvo »Sloga« svoj shod. Napovedan je bil g. dr. Josip Vošnjak, kateri je imel govoriti o ljudskem šolstvu. Imenovanega gospoda so se veselili celo oklopniški matadorji posilinemci, ki so na zborovališče komandirali svoje dolžnike, služabnike i druge podložnike, njih-ve prisiljene kimavce. Vdeležba je bila nepričakovano obilna. Predsednik, g. Bezenšek je prišlece pozdravil in dal besedo naprošenemu govorniku. Govornik je poljušno razložil važnost materinskega jezika, ki naj bo podlaga celokupnemu poduku v naših šolah. Nato se je soglasno sprejela v tem obziru predložena resolucija, vsaj ugovarjal ni nihče, celo za nasprotovanje določeni nasprotniki — so tihi ostali! — Do zdaj je vse slo gladko. Nastopil je pa gosp. Pukmeister, učitelj-voditelj na Koblju. Ta je skušal dokazati potrebo nemščine za kmeta i da se mora nemški jezik učiti v ljudskih šolah... koj v začetnih razredih, in da je tako baje mogoče in še celo lahko doseči smoter ljudskošolskega poduka!! Kako je razvozlaval svojo štreno, tega ni mogoče natanko opisati, ker so jecljajočemu »govorniku« burno ugovarjali navzoči gospodje svetnega kakor duhovskega stanu — ča, ugovarjali so mu tudi kmetje! Ne da bi »govornik« bil dokončal svoj »govor«, prepričal se je, da seme njegovih »dobrih« naukov noče padati na »dobra tla« — zapustil je osramočen govorniški oder! — Za njim je nastopil g. Tomažič, nadučitelj s Htinja, kateri je pa kratko ter jedrnatopobil vse kvasenje predgovornika kolege tako, da mu celo nahluljeni nasprotniki niso mogli ugovarjati. — Nato je še g. predsednik zahvalil obilne udeležence i shod zaključil. Med zaključevalnimi besedami predsednikovimi pa so že začele najete omilovanja vredne oplotniške sirote prav po drvarsko rjuti, večina pametnih i mirnih vdeležencev pa se je zadovoljno vračala na dom z željo, da se v kratkem zopet vidimo — v Oplotnici!

(Zdravje v Ljubljani.) Od 5. do 11. novembra je bilo 20 novorojencev, 17 jih je umrlo: 1 za tifuzom (legarjem), 3 za jetiko, 1 za vnetjem sopilnih organov, 12 za različnimi boleznimi, med njimi so 3 tujci, 5 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 1 za škarlatico, 1 za tifuzom, 4 za vratico, 1 za varicelo in 2 za noricami.

(Ubil se je) včeraj v Goričah posestnik Janez Šimonov. Pal je s poda.

(Dva samomora.) Dne 10. t. m. okolu polu pete ure se je na državni cesti blizu Spod. Logatca s samokresom ustrelil 25 do 30 letni Pietro Ursich, urar iz Trsta. Pri njem so našli 1 gl. 49 kr. denarja. Prepeljali so ga v mrtvašnico v Spodnjem Logatcu in uvedli nadaljne poizvedbe. — Včeraj je pa naznanil posestnik Fran Frančič iz Rateža sodišču v Novem mestu, da se je njegova 20 letna žena Ana ustrelila v noči od 14. na 15. t. m. Strela mož ni čul. Dveletnemu detetu, ki ga je imela žena pri sebi v postelji, se ni ničesar pripetilo. Uvedena je stroga preiskava, ker se sodi, da bo morda tu opraviti z umorom in ne s samomorom.

Telefonska in brzojavna poročila

Dunaj, 16. novembra. V današnji seji drž. zbora je socijalist Zeller bil proti temu, da bi se nagodbeni predlogi brez prvega branja izročili odseku. Predsednik je dejal, da jih vlada zbornici še ni predložila ter da bo o tem zbornica še lahko sklepala. Potem se je nadaljevala razprava o izgrelih na Moravskem, govoril je predlagatelj Rieger, temu je sledilo mnogo popravkov; razgovor se nadaljuje.

Dunaj, 16. novembra. Stališče vlade je vsled brezuspešnosti dogovorov kvotnih deputacij in vsled sklepa kontrolne komisije za državni dolg jako omajano. Listi poročajo, da je šel Clary v Budapešto izročiti cesarju ostavko; danes je bil pri cesarju v avdijenciji kakor tudi Welsersheimb.

Dunaj, 16. novembra. Odsek za zavarovanje je izvolil posl. Vencajza svojim načelnikom.

Dunaj, 16. novembra. Danes so se odpeljali vsi člani kvotne deputacije v Budapešto, kjer jih pričakujeta Clary in Kniazolucki. Ogerski listi pišejo, da avstrijska kvotna deputacija ne vstreže vladi in Ogrom.

Dunaj, 16. novembra. Pri seji proračunskega odseka so se vsa poročila oddala poslancem desnice. — Glede vravnave kongre je dobil poročilo poslanec Treuinfels.

Dunaj, 16. novembra. Gosposka zbornica je soglasno vsprejela vse vladne predloge o državnih podporah z nezuatnimi stilističnimi spremembami.

Dunaj, 16. novembra. Katoliško šolsko društvo je imelo svoje slavnostno zborovanje. Govoril je na shodu dr. Porzer in deželni glavar predarelski Rhomberg. Shod so brzojavno pozdravili Clary, Kielmansegg in dr. Lueger.

Budimpešta, 16. novembra. Pod predsedstvom cesarjevim se je vršil včeraj popoldne ministerski svet, katerega so se udeležili ministri Goluhovski, Krieghammer, Kallay, Clary, Szell, Kniazolucki, Lukacs, Welsersheimb in Fejervary. Razpravljalo se je o skupnem proračunu. Delegacijsko zasedanje se prične 30. novembra. Razun grofa Claryja in Kniazoluckega so se zvečer vsi ministri odpeljali na Dunaj.

Budapešta, 16. novembra. Neodvisna stranka pod Košutom razburja javno mnenje proti zvišanju kvote. Sklicala je zato mnogo shodov ter grozi z obstrukcijo.

Volovsko, 16. novembra. Bivši koroški deželni predsednik baron Schmidt-Zabierow je včeraj popoldne umrl. Pogreb je jutri.

Trst, 16. novembra. Mestni zbor je vložil pri vladi po brzojavu prošnjo, vse potrebno ukreniti pri Turčiji in Grški, da se razveljavi kvarantena za ladije, ker v Trstu ni kuge in tudi ne nevarnosti za-njo.

Berlin, 16. novembra. Nemški cesar se jutri odpelje na Angleško, kjer ostane sedem dni.

Washington, 16. novembra. General Otis brzojavlja, da se je 12. t. m. pri San Juancinto na Filipinih bil vroč boj mej prostovoljci in 1200 Filipinci. Poslednji so izgubili 300 mož, mej temi je 81 ubitih. Na strani Amerikanov je ubitih sedem mož in 12 ranjenih.

Vojska v Južni Afriki.

Za Bure v Natalu ne bo nikake nevarnosti tudi tedaj, ko dojde na bojišče 7000 mož, ki jih je minule dni odposlal general Buller iz Kapstadta v Durban. Ako mislijo Angleži, da bo s to novo močjo rešena Whitejeva posadka v Ladysmithu, se grozno varajo. Ako pade do prihoda to mesto v burske roke, bržkone se je to že zgodilo, potem je Whitejeva posadka izgubljena in 20.000 Burov, kolikor jih je namreč sedaj na natalskem bojišču, bodo prav lahko gotovi s sedmimi tisoči angleške nove sile. Ako pa konečno vzamemo, da se bo »hrabri« White res vzdržal do prihoda nove moči, je vendar sedem ali tudi osem tisoč mož broječa angleška armada še vedno preslaba, da bi mogla prodreti močni burski kordon in oprostiti Whitejevo vojsko. S to pošiljativjo toraj Angležem ni prav nič pomagano. Jedino v tem slučaju bi imeli nekaj koristi, ko bi bila Whitejeva armada že v Pietermaritzburgu in bi se potem skupno borili proti Burov.

O najnovjšem načrtu angleškega vojnega vodstva ve poročati »Spectator«, da namerava general Buller pred vseh osvoboditi Ladysmith, najvažneje izmej dosedaj izgubljenih postojank. V to svrhu bo skušal razcepiti bursko armado pri Ladysmithu s tem, da bo z večjim vojnim delom, baje s 50.000 možmi, iz De Aara udaril na oranjsko mejo in na ta način prisilil Oranjsce, da za-

puste Ladysmith oz. Natal in gredo branit domačo mejo.

Z bojščja prihaja danes vest, da se je 9. t. m. bila večja bitka nekje mej Ladysmithom in Pietermaritzburgom. O podrobnostih te bitke dosedaj še ni nikakih poročil, pač pa se javlja, da je z dela Bure velika izguba s smrtjo jednega najboljših generalov, Jouberta. Vendar je pričakovati, da Buri niso zastoj žrtvovali tega moža, ker ni izključeno, da je bila ta bitka odločilna za usodo Ladysmitha.

Pariz, 16. novembra. Tukajšnji listi poročajo, da car Nikolaj ni hotel dovoliti dopusta v ruski armadi služočemu polkovniku Loui Napoleonu v svrhu odpotovanja v Transval, ker hoče, da ostane Rusija popolno nevtralna.

London, 16. novembra. Poročila raznih listov, da je zapretil predsednik Krüger postreliti vse angleške vjetnike v Pretoriji, ako bi Angleži usmrtili burskega ogleduha, so neosnovana.

London, 16. novembra. Reuterjev urad poroča iz Durbana 12. t. m.: Tukaj se govori, da je ubit burski general Joubert. — „Times of Natal“ poroča iz Lorenzo - Marquesa: Burski general Joubert je padel v bitki 9. t. m.

Melusine-ustna in zobna voda

deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zób, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Jedina zaloga 2 567 19
v deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
Milana Leustek-a v Ljubljani,
Resljeva oesta 1, poleg mesarskega mosta.
Zaloga vseh preizkušenih zdravil.
Razpošilja z obratno pošto.

Umrli so:

11. novembra. Marija Težak, izkuharja hči, 2 meseca, Sv. Jakoba trg 6, življenjska slabost.

14. novembra. Marija Ogorevc, železniškega delavca žena, 50 let, Florijanske ulice 22, vsled raka. — Marija Selan, kajzarja žena, 58 let, Črna vas 23, naduha.

15. novembra. Friderik Mihevc, montérja sin, 17 mesecev, Tržaška cesta 28, bronchitis laryngitis.

V bolnišnici:

9. novembra. Pavel Troha, delavec, 70 let, jetika. — Marija Göck, gostilničarja vdova, 70 let, naduha.

V otroški bolnišnici:

15. novembra. Hilda Worm, urarja hči, 11 mesecev, bronchitis chron. hydrops universalis.

Zahvala.

915 1-1

Povodom smrti dragega mojega soproga, gospoda

Miroslava Vičič-a

se zahvaljujem v svojem in v imenu svoje rodovine kar najiskrenejše na obili udeležbi pri pogrebu, čast. duhovščini, darovateljem mnogih krasnih vencev, slavnim društvom, zastopstvom, prijateljem, znanecem, gospodom pevcem in vsem onim, ki so dragega pokojnega spremili do njega zadnjega bivališča in izkazali svoje sočutje.

V Postojni, dné 15. novembra 1899.

Josipina Vičič.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dna	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura pe Celzija	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm.
15	9. zvečer	740.6	0.7	sr. svzh.	megla	
16	7. zjutraj	738.0	-0.8	sl. jzrh.	megla	0.2
	2. popol.	739.8	6.8	m. sever	skoro jasno	

Srednja večerajnja temperatura 14° normale: 37°.

Izborno kamenje

z s Krasa z

za cerkve, stavbe in za vse druge stroke ima na razpolago 909 12-2

klesarski obrt

Tavčar Luka in sin v Dutovljah (Sežana).

Vse naročbe in dela po načrtih se točno in cenó izvrše.

„Glavna slovenska hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo“,
pisarna v Šelenburgovih ulicah št. 3 v Ljubljani,
sprejema in izplačuje.

hranilne vloge vsaki dan in obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %

od dné vložitve do dné vzdige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge zavodov in slovenskih društev ter delavcev in poslov obrestnje celo po 5%.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik,
predsednik.

757 19

Koledar
katol. tiskovnega društva za l. 1900,
krasno vezan, z jako zanimivo in rabno vsebino, z vrtnim koledarjem, z imenikom učencev, z za pisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v »Katol. Bukvarni« 1 gld. 20 kr. Udrom tiskovnega društva je brezplačen.

Javna zahvala in priporočba.

Podpisani sem imel pri banki

„Slaviji“

za 1000 gld. zavarovano gospodarsko poslopje, katero pa mi je ogenj, povzročen od strele, skoro popolnoma uničil. Vrhu tega sem še zamudil za nekaj tednov določen rok za vplačevanje zavarovalnine. Postavno toraj nisem mogel terjati odškodnine. Vkljub temu mi je »Slavija« izplačala čistih 671 gld. 12 kr. zavarovalnine.

Dolžnost me veže, da tem potom javno izrečem svojo zahvalo banki »Slaviji« ter jo iskreno priporočam slovenskim posestnikom v zavarovanje.

Sv. Benedikt v Slov. Goricah, dné 15. novembra 1899.

Janez Elbl,
občinski predstojnik.

913 1-1

Telefon šte. 135.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane etekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

„BANKA Maks Veršec“
v LJUBLJANI.

Poštno-čekovni promet šte. 847-533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto), obresti od dné do dné po 4 $\frac{1}{2}$ %. Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 16. novembra.

Skupni državni dolg v notah	99 gld. 70 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 » 30 »
Avstrijska zlata renta 4%	116 » 75 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99 » 75 »
Ogerska zlata renta 4%	116 » 85 »
Ogerska krona renta 4%, 200	95 » 45 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	905 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	368 » 75 »
London vista	120 » 67 $\frac{1}{2}$ »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 20 mark	59 » 02 $\frac{1}{2}$ »
20 frankov (napoleonodor)	11 » 78 »
Italijanski bankovci	9 » 58 »
C. kr. cekini	45 » — »
	5 » 69 »

Dné 14. novembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	167 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	201 » — »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 80 »
Tisjine srečke 4%, 100 gld.	137 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5%	128 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » — »
Posojilo goriškega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Prijoritete obveznice državne železnice	208 » — »
» južne železnice 3%	167 » — »
» južne železnice 5%	116 » 60 »
» dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 80 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	84 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	83 » 50 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	70 » — »
Ljubljanske srečke	24 » 25 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	149 » 75 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3090 » — »
Akcije tržaškega Lloyd. 500 gld.	430 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	70 » 25 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	100 » — »
Montanska družba avstr. plan.	270 » — »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	195 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 50 »

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.